

NASZ

Región

Nr 7-8 (127-128) // 2017

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

Anielice z dekolcami

str. 20-21

„Oddaję hołd spracowanym rękom polskiego rolnika.
Tym rękom, które z trudnej i ciężkiej ziemi wydobywały chleb dla kraju,
a w chwilach zagrożenia były gotowe tej ziemi strzec i bronić.”

Święty Jan Paweł II

Dożynki to święto całego rolniczego stanu, są hołdem i podziękowaniem za trud w całoroczną pracę, ukoronowaniem starań o to, by plony były jak najobfitsze. Mieszkańcom pięknej Ziemi Świętokrzyskiej życzymy, aby nigdy na Waszych stołach nie zabrakło najważniejszego symbolu rolniczego trudu - chleba, symbolu sytości, dostatku i obfitości. Szanujmy go i szanujmy tych, dzięki którym go mamy.

Arkadiusz Bąk
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Świętokrzyskiego

Adam Jarubas
Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

Rolnicze święto w Masłowie

Uroczysta msza święta, konkurs wieńców dożynkowych, folkowe widowisko regionalne „Estrada folkloru”, występ artystyczne kapel i zespołów gminy Masłów towarzyszyć będą XVII Świętokrzyskim Dożytkom Wojewódzkim. Tegoroczne święto plonów obchodzić będziemy 3 września 2017 r. w Masłowie w powiecie kieleckim. Gwiazdą wydarzenia będzie zespół „Czerwone Gitary”. Organizatorami Dożynek Wojewódzkich są: Marszałek Województwa Świętokrzyskiego Adam Jarubas, Prezes Świętokrzyskiej Izby Rolniczej Ryszard Ciżła, Starosta Kielecki Michał Godowski i Wójt Gminy Masłów Tomasz Lato.

Rolnicze świętowanie rozpocznie o godz. 11.30 przejazd gości dożynkowych w uroczystym korowodzie sprzed Pomnika Jana Pawła II do Kościoła Przemienienia Pańskiego w Masłowie. O godz. 12.00 odbędzie się uroczysta dożynkowa Msza Święta w intencji świętokrzyskich rolników. Poświęcone zostaną również najpiękniejsze wieńce dożynkowe ze świętokrzyskich powiatów.

Po nabożeństwie, korowód dożynkowy przejdzie na Lotnisko w Masłowie, gdzie odbędzie się część obrzędowa święta plonów. Tradycyjnie, Starostowie Dożynek, którymi będą **Beata Popis** z Obic oraz **Michał Nawarro** z Jędrzejowa wręczą Gospodarzowi Dożynek - Marszałkowi Województwa - bochen chleba upieczony z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów. Odbędą się także prezentacje „ośpiewania” i „obtańczenia” wieńców dożynkowych, przygotowanych przez powiaty. W programie dożynkowym przygotowanym przez Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach wezmą udział reprezentacyjne kapela i zespoły śpiewacze ze świętokrzyskich powiatów. Odbędzie się folkowe widowisko regional-

W Kikowie dożynki świętowali już mieszkańcy gminy Solec-Zdrój

ne „Estrada folkloru”, uczestnicy dożynkowego święta będą mogli bawić się w rytmach masłowskiego country w wykonaniu zespołu „Andrzej i Przyjaciele”. Rolnicze świętowanie uświetni koncert „Czerwonych Gitar”.

Będzie także okazja, by zadbać o swoje zdrowie. Nasze jednostki przygotowały mnóstwo propozycji dla osób, które chcą sprawdzić stan swojego zdrowia: **Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach** przeprowadzi: pomiar ciśnienia tętniczego krwi i glukozy, **Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego**

zaprezentuje zasady udzielania pierwszej pomocy, **Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze**: udzieli porad na temat bezdechu sennego i cukrzycy, badania ciśnienia krwi oraz pomiar poziomu glukozy glukometrem z interpretacją wyniku, mierzenie wagi ciała i wzrostu – określenie BMI; **Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy**: pomiar ciśnienia tętniczego krwi i poziomu glukozy we krwi, pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz PEF (szczytowy przepływ wydechu). **Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Gó-**

rze: badania pod kątem wad postawy, pokaz ćwiczeń dla osób z dysfunkcjami układu kostno – stawowego zademonstrowany przez fizjoterapeutę. Natomiast specjaliści **Świętokrzyskiego Centrum Onkologii** prowadzić będą akcję edukacyjną w zakresie raka piersi i szyjki macicy. Będzie również okazja, by oddać krew w ambulansie **Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach**. Podczas dożynek prezentować się będą członkowie Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie oraz Świętokrzyskiego Oddziału Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego. Będą także pokazy dla dzieci i dorosłych przygotowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach i Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Tradycyjnie, ogłoszone zostaną także wyniki konkursu „Piękna i bezpieczna zagroda, przyjazna dla środowiska”. Dowiemy się również, który świętokrzyski powiat przygotował najpiękniejszy wieniec dożynkowy. Dożytkom towarzyszyć będzie wystawa plodów rolnych, maszyn i urządzeń do produkcji rolnej.

Małgorzata
Niewczas-Sochacka

STAROSTOWIE DOŻYNEK WOJEWÓDZKICH

Starosta Dożynek Michał Nawarro

Wraz z żoną Barbarą, 16-letnią córką Julią i 22-letnim synem Bartoszem mieszka w Jędrzejowie. Pan Michał rolnikiem stał się mając zaledwie 12 lat, kiedy zmarł jego ojciec i wspólnie z matką prowadził wówczas 12 - hektarowe gospodarstwo rolne. Pracując i kształcąc się aż do ukończenia średniej szkoły rolniczej, w wieku 21 lat stał się pełnoprawnym właścicielem gospodarstwa rolnego. Obecnie zajmuje ono powierzchnię 220 ha, na terenie gminy Jędrzejów i Sobków, gdzie prowadzona jest produkcja roślinna: uprawa pszenicy, grochu i rzepaku. Wrażenie robi park maszynowy: kombajn zbożowy o dużej wydajności, 3 ciągniki dużej mocy, agregaty uprawowe aktywne i biernie, agregat uprawowo-siewny, pługi obrotowe, brony, przyczepy zbożowe. Do gromadzenia zbiorów służą magazyny oraz 4 silosy zbożowe, w których można składować 500 ton jednorazowo. - Nawożenie i ochrona roślin to podstawa do uzyskania wysokich plonów – podkreśla pan Michał, dlatego współpracuje z instytucjami, które doradzają jak uzyskać wysokie i dobre jakościowo plony stosując dobre odmiany zbóż, rzepaku, nowoczesne technologie uprawy, nawożenia i ochrony roślin.

Gospodarstwo rolne Pana Michała jest przykładem dla innych rolników jak można i należy wykorzystać środki z PROW na unowocześnienie gospodarstwa. Za osiągnięcia w produkcji zbożowej otrzymał tytuł Super Producenta Zbóż, uhonorowany został również statuetką „Jędrzejowianin Roku 2016” w dziedzinie rolnictwa. Interesuje się sportem, niegdyś grał w piłkę ręczną, a w wolnych chwilach z kolegami lubi grać w tenisa stołowego. Zimą wraz z żoną pan Michał szusuje na nartach, a w czerwcu w oczekiwaniu na żniwa odpoczywa w ciepłych krajach. Z grupą przyjaciół odwiedził już m.in. Chorwację i greckie wyspy.

W 2015 r. Michał Nawarro był Starostą na Dożynkach Powiatowych w Nagłowicach, a rok później pełnił funkcję Starosty Dożynek w Jędrzejowie. W ślady taty idzie syn Bartosz, studiując rolnictwo na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie. Z pewnością będzie kontynuował rolnicze dzieło rozpoczęte przez dziadków i rodziców.

Starościna Dożynek Beata Popis

Wraz z mężem Romanem prowadzi w Obicach w gminie Morawica 150-hektarowe gospodarstwo, z czego 31 hektarów jest ich własnością, a pozostałe 119 hektarów dzierżawią. Produkcja roślinna obejmuje uprawy kukurydzy na kiszonkę oraz rzepaku i zbóż. W nowoczesnej oborze hodują 60 opasów. Zwierzęta karmione są ekologicznie, tym, co sami produkują. Państwo Popisowie gospodarstwo przejęli od ojca męża pani Beaty. W ciągu dziesięciu lat bardzo się rozwinęło, powstało dość duże jak na te rejony gospodarstwo, które jest obecnie w pełni zmechanizowane. We wrześniu dobudowany zostanie nowy budynek obory, w której pojawi się 60 jałówek. – Praca na gospodarstwie wypełnia nam większość dnia, jednak przynosi zadowolenie, bo codziennie widzimy jej efekty – mówi pani Beata. W wolnych chwilach lubi czytać książki i rozwiązywać krzyżówki. Chętnie spędza czas na zabawie z psami: owczarkiem bengalskim o imieniu Betty i filigranowym yorkiem Chelsea.

Państwo Popisowie mają trzy córki: 27-letnią Andżelika oraz 23-letnie bliźniaczki: Kamila i Żaneta. Ich oczkiem w głowie jest wnuczek Oliwier.

Podczas ubiegłorocznych Dożynek Powiatu Kieleckiego w Masłowie funkcję Starosty pełnił mąż pani Beaty – Roman Popis.

Oprac M.N.

Granty dla małych ojczyzn

Budowa placów zabaw, siłowni pod chmurką, modernizacja świetlic wiejskich, zakup strojów ludowych, doposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych czy organizacja lokalnych imprez w małych miejscowościach województwa świętokrzyskiego – to zakres projektów, które otrzymają granty w ramach tegorocznej edycji konkursu „Odnowa Wsi Świętokrzyskiej”. Łącznie dofinansowanie otrzyma 151 projektów.

Umowy Zarządu Województwa z gminami i organizacjami pozarządowymi podpisane zostały podczas spotkań: w siedzibie Stowarzyszenia Klubu Wodnego „Kon-Tiki” w Pińczowie, w Parku Arboretum w Czarnicy gm. Włoszczowa, w Sędku gm. Łągów oraz w Przybysławicach gm. Klimontów, w Dworze na Wichrowym Wzgórzu.

- Wracamy do sprawdzonych wzorców sprzed kilku lat, kiedy dostrzegliśmy, że w naszych małych ojczyznach tkwi olbrzymia energia. Chcemy ją wyzwalać w postaci małych grantów dedykowanych dla stowarzyszeń, dla kół gospodyń wiejskich, orkiestr, dla wszystkich lokalnych aktywności, które powodują, że w tych małych ojczyznach żyje się lepiej. Bardzo dziękuję za te wnioski – powiedział marszałek **Adam Jarubas**.

W ramach konkursu „Odnowa Wsi Świętokrzyskiej 2017” wpłynęło w sumie 221 wniosków z 91 gmin. Zarezerwowany w budżecie województwa 1 mln złotych wystarczy na sfinansowanie 95 projektów inwestycyjnych (wszystkie złożone wnioski na projekty inwestycyjne otrzymały dofinansowanie) oraz 56 związanych z zakupem

Dofinansowanie na realizację projektów otrzymała m.in. gmina Nowy Korczyn

sprzętu, strojów ludowych czy organizacja lokalnych imprez.

- To projekty niezwykle istotne z punktu widzenia lokalnej społeczności. Czasem znalezienie na jakąś ciekawą inicjatywę kwoty kilku tysięcy złotych jest bardzo poważnym problemem - na przykład na instrumenty dla zespołu ludowego czy na stroje dla koła gospodyń wiejskich – mówi członek Zarządu Województwa świętokrzyskiego **Piotr Żołądek**. - Tegoroczny nabór pokazał, że program cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem i doskonale odpowiada na te małe potrzeby lokalnej społeczności – dodał Piotr Żołądek, zapewniając, że w przyszłym roku będzie kontynuacja programu.

- Te pieniądze będą dobrze wykorzystane i zagospodarowane. Często umiemy się cieszyć i radować z wielkich grantów, natomiast nie zapominajmy że duże przedsięwzięcia składają się z małych i one też pomagają budować lepsze warunki życia. Dobrze że samorząd województwa ma taki program i dostrzega również te małe potrzeby, bo one również są istotne dla każdego mieszkańca – podkreśla burmistrz Daleszyc **Dariusz Meresiński**, który podpisał umowę na projekt dotyczący zakupu materiału na stroje dla 13 działających w gminie kół gospodyń wiejskich.

- My również bardzo się cieszymy z każdego grantu, który

udaje nam się pozyskać ze środków zewnętrznych. To akurat kwota, która, nie obciążając budżetu gminy, pozwala doraźnie na doposażenie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Sadkowie w dodatkowy sprzęt – mówi **Paweł Marwicki**, wójt gminy Łągów.

- Wieś świętokrzyska pięknieje. Kreatywność i różnicowanie składanych wniosków odzwierciedlają ogromną pomysłowość samych beneficjentów - mówiła podczas podpisywania umów w Przybysławicach **Agata Binkowska**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Jednocześnie podpisane zostały także umowy na modernizację dróg dojazdowych do pól. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w tym roku na poprawę stanu dróg dojazdowych do gruntów rolnych przekaże samorządom gminnym za swojego budżetu prawie 1 mln 760 tysięcy złotych. Dofinansowanie na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów otrzyma 69 gmin. Dzięki uzyskanemu dofinansowaniu powstanie lub zostanie zmodernizowanych ponad 30 kilometrów dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

Redakcja

Dzięki tegorocznej edycji konkursu jednostka OSP w Sadkowie otrzyma dodatkowy sprzęt

W Przybysławicach w uroczystości podpisania umów uczestniczyli Agata Bińkowska, członek Zarządu Województwa i przewodniczący Sejmiku Arkadiusz Bąk

Pięknie i bezpiecznie w zagrodzie

Świętokrzyska Izba Rolnicza już po raz dziewiętnasty zorganizowała konkurs „Piękna i Bezpieczna Zagroda – Przyjazna Środowisku”. Przedsięwzięcie miało na celu ochronę środowiska naturalnego wsi, mobilizację mieszkańców do dbałości o utrzymanie czystości, porządku i bezpieczeństwa w gospodarstwie oraz zachęcać do dbania o poprawę estetyki oraz warunków higieniczno – sanitarnych zagrod wiejskich. Uroczyste wręczenie nagród zwycięzcom wojewódzkiego etapu konkursu odbędzie się 3 września podczas Dożynek Wojewódzkich w Masławie. Konkurs odbywał się pod patronatem marszałka Adama Jarubasa.

Uczestnikami konkursu byli właściciele gospodarstw rolnych prowadzący produkcję rolniczą. Oto zwycięskie gospodarstwa: I miejsce - **Katarzyna i Jan Dąbrowscy**, Popowice 14, gm. Oksa, powiat jędrzejowski; II miejsce - **Wioletta i Grzegorz Strawczyńscy**, Śnieżkowiec 12, gm. Waśniów, powiat ostrowiecki, III miejsce - **Aneta i Krzysztof Grochowscy**, Wola Żyzna 78, gm. Szydłów, powiat staszowski.

Konkurs przebiegał w trzech etapach: gminnym, powiatowym i wojewódzkim.

Do reprezentowania powiatów w etapie wojewódzkim konkursu, starostwa wytypowały poniższe gospodarstwa:

Pierwsze miejsce zajęło gospodarstwo Katarzyny i Jana Dąbrowskich z Popowic

Współorganizatorami przedsięwzięcia byli: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach, Państwowa Inspekcja Pracy – Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddział Regionalny w Kielcach. Przedstawiciele tych instytucji oceniali gospodarstwa w etapie wojewódzkim konkursu.

Oprac. M.N.

Powiat	Imię i nazwisko	Adres zamieszkania	Gmina
Buski	Marek Mądry	Karsy Duże 4	Pacanów
Jędrzejowski	Katarzyna i Jan Dąbrowscy	Popowice 14	Oksa
Kazimierski	Renata i Witold Wróbel	Rzemienowice 23	Opatowiec
Kielecki	Bożena i Leszek Zapałowie	Serbinów 153	Mniów
Konecki	Aneta i Marek Gębscy	Pijanów 5	Stupia
Opatowski	Agnieszka i Sławomir Pierzchałowie	Karsy 40A	Ożarów
Ostrowiecki	Wioletta i Grzegorz Strawczyńscy	Śnieżkowiec 12	Waśniów
Pińczowski	Małgorzata i Andrzej Olesiakowie	Gartatowice 74a	Kije
Sandomierski	Monika i Rafał Kędziora	Rożki 11	Obrazów
Skarżyski	Barbara i Zbigniew Siechowiczowie	Jęgrzna 41	Łączna
Starachowicki	Jolanta i Dariusz Bryłowie	Brzezie 35	Pawłów
Staszowski	Aneta i Krzysztof Grochowscy	Wola Żyzna 78	Szydłów
Włoszczowski	Renata i Wiesław Mulewiczowie	Oleszno ul. Polna7a Krasocin	

Jedno z gospodarstw nagrodzonych w konkursie

Na wsparcie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

– Te projekty są bardzo ważne, bo wspierają osoby, które bardzo tego na co dzień potrzebują w trudnych sytuacjach, w jakich się znalazły – mówi członek zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek o przedsięwzięciach przygotowanych przez organizacje pozarządowe, z którymi samorząd województwa w czerwcu i lipcu podpisał umowy na wsparcie tych zadań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Łączna kwota przeznaczona na realizację pierwszego konkursu ofert, na wsparcie ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wynosi ponad 352 tysiące złotych.

Dofinansowane zadania dotyczą organizowania i prowadzenia szkoleń, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz członków ich rodzin, opiekunów, a także prowadzenia grupowych i indywidualnych zajęć, rehabilitacji, organizowania regionalnych imprez dla osób niepełnosprawnych.

Caritas Diecezji Kieleckiej otrzymał pieniądze na dwa zadania. W ramach pierwszego (15 tys. zł dofinansowania) przewidziane jest przeprowadzenie kursów tematycznych dla grupy 40 osób – pracowników placówek Caritas zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych, z terenu miasta Kielce, powiatu kieleckiego, buskiego i staszowskiego. Celem projektu pn. „Kompetentnie pomagam” jest podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w środowisku niepełnosprawnych. Drugi projekt tej organizacji (8,5 tys. dofinansowania) zakłada aktywizację społeczną grupy osób niepełnosprawnych, przełamującą ich społeczną izolację. – Zaplanowane są ciekawe inicjatywy turystyczno-rekreacyjne, wspólne wyjścia, wyjazdy, co nie wymaga wielkiego wysiłku, ale daje pewne urozmaicenie życiowe, a jednocześnie wprowadza nowy potencjał w życie tych osób – dodaje ks. **Stanisław Słowik**, dyrektor Caritas Diecezji Kieleckiej.

Umowę na wsparcie projektu ze środków PFRON podpisała Chorągiew Kielecka Związku Harcerstwa Polskiego

10 tys. zł na zadania związane z rehabilitacją kobiet po mastektomii otrzymał Świętokrzyski Klub Amazonki. Jak wyjaśnia **Alicja Korczak**, prezes Świętokrzyskiego Klubu Amazonki, dzięki temu większość z prawie 500 członkiń będzie mogła skorzystać z rehabilitacji psychofizycznej lub ćwiczeń na basenie – nie tylko w Kielcach, ale również w filiach terenowych. – Stała rehabilitacja i aktywność ruchowa to dla nas po prostu wymóg. Problem nie polega tylko na tym, że mamy usuniętą pierś, ale również węzły chłonne. Skutkiem tego zabiegu jest ogromne obciążenie ręki, jak i całego organizmu, dlatego musimy bez przerwy się rehabilitować – dodaje **Beta Kolomska** ze Świętokrzyskiego Klubu Amazonki.

Z kolei organizacja Olimpiady Specjalne Polska w ramach realizacji swojego zadania zaplanowała we wrześniu zorganizowanie obozu sportowego olimpiad specjalnych w Zako-

panem dla 70 osób, w tym 55 niepełnosprawnych intelektualnie oraz obozu sportowo-integracyjnego olimpiad specjalnych w Chrustach dla 30 osób, w tym 15 niepełnosprawnych. Beneficjentami będzie grupa dzieci z niepełnosprawnością intelektualną – uczestników innowacyjnego programu Olimpiad Specjalnych „Młodzi sportowcy”.

Ponadto dzięki dofinansowaniu Związku Harcerstwa Polskiego – Chorągiew Kielecka zorganizuje m.in. cykl szkoleń dla opiekunów, wolontariuszy i kadry pracującej z ludźmi niepełnosprawnymi oraz imprezy kulturalno-turystyczne dedykowane tym osobom. Towarzystwo Wspierania Rozwoju Powiatu Wszechnica Konecka przeprowadzi warsztaty szkoleniowe, w których wezmą udział osoby niepełnosprawne, Stowarzyszenie „Przyjacielska Dłoń” z Godowa zorganizuje w najbliższym czasie spartakiadę sportową pn. „Golgota Świę-

tokrzyska”. Z kolei Fundacja „Szansa dla Niewidomych” Tyflopunkt w Kielcach otrzymała wsparcie na dwa przedsięwzięcia – wyjazd osób niewidomych i słabowidzących na trzydniową międzynarodową konferencję do Warszawy oraz szkolenia komputerowe z zakresu nowoczesnych technologii, specjalistycznego sprzętu i oprogramowania dla osób niewidzących i słabowidzących. Dofinansowanie otrzymały ponadto m. in.: Klub Sportowy Pactum Scyzory w Kielcach, Stowarzyszenie „Dobrze, że jesteś” w Sandomierzu, Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Wspierających Integrację przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 4 w Kielcach „Szansa Dzieciom”, Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Kielcach, Stowarzyszenie Przyjaciół DPS w Łagiewnikach „Otwarte serca”, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach, Stowarzyszenie Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych „Oligo” w Jędrzejowie, Świętokrzyskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych „Radość” w Godowie czy Stowarzyszenie „Bezpieczny Dom” z Kielc.

Jak podkreśla członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego **Piotr Żołądek**, organizacje pozarządowe są dla samorządów sprawdzonym i ważnym partnerem. – Będziemy cały czas udoskonalać naszą ofertę i starać się poszerzać spektrum Państwa możliwości i pomagać w realizowaniu Waszej życiowej misji – zapewniał Piotr Żołądek podczas jednego ze spotkań.

Redakcja

Rozpoczynamy realizację wielkiego projektu

– Te rozwiązania są rozwiązaniami kompleksowymi – mówi członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek o zadaniu „Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza”, którego realizację rozpoczyna Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych. – Inwestycja o ogromnej skali, o wartości ponad 300 mln zł, na wiele lat zabezpieczy tę część województwa przed powodzią – dodaje marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas.

Zadanie, które ma na celu ochronę Sandomierza, jest realizowane w ramach „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”. To już trzeci projekt ochrony przeciwpowodziowej realizowany w Polsce po powodzi z 1997 roku, wdrażany przy wsparciu międzynarodowych instytucji finansujących, między innymi Banku Światowego.

Choć projekt realizowany jest w trzech województwach, Świętokrzyskie jako pierwsze uruchomiło finansowanie zadania, a Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych pełni też rolę lidera dla trzech województw (świętokrzyskiego, małopolskiego i podkarpackiego) w zakresie wsparcia technicznego.

W lipcu i sierpniu 2017 roku przedstawiciele Zarządu Województwa Świętokrzyskiego podpisali 2 umowy z wojewodą świętokrzyskim na przekazanie dotacji celowych na finansowanie rządowych zadań zleconych w zakresie wsparcia technicznego w ramach „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”. Podpisane zostały również umowy między Świętokrzyskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach a firmą AECOM z Warszawy – na wybór Konsultanta Wsparcia Technicznego, a także z konsorcjum firm „Energopol – Szczecin” oraz MELBUD na wykonawstwo robót budowlanych w ramach kontraktu „Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza”.

Projekt zakłada kompleksowe rozwiązanie problemów ochrony przeciwpowodziowej w rejonie węzła sandomierskiego. – Pamiętamy o tych tragicznych latach, kiedy Sandomierz boleśnie ucierpiał w trakcie powodzi. Inwestowanie w zabezpieczenie przed taką sytuacją ma głęboki sens, bo wiemy naprawianie szkód kilkakrotnie, albo więcej, przekraczałyby wartość inwestycji, które tam mają być zrealizowane – powiedział marszałek województwa świętokrzyskiego **Adam Jarubas**.

– Te rozwiązania obejmują nie tylko zabezpieczenie wałów, ale też budowę infra-

Podpisanie umów dotyczących realizacji Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły

struktury, która będzie minimalizowała zagrożenie. Z naturą zwyciężyć się nie da, ale trzeba starać się niwelować skutki ewentualnych powodzi czy klęsk żywiołowych – podkreśla członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego **Piotr Żołądek**.

– To dzień bardzo ważny dla województwa, pozwala pozytywnie myśleć o naszej przyszłości związanej z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym – stwierdziła po podpisaniu pierwszej umowy wojewoda świętokrzyski **Agata Wojtyśzek**.

W ramach realizacji zadania „Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza” przewidziano realizację 6 punktów: zabezpieczenie przeciwpowodziowe w obrębie ujściowego odcinka rzeki Atramentówki, budowa nowej pompowni „Koćmierzów” i służby grawitacyjnej w Koćmierzowie (w prawym wale Wisły) oraz kanału odprowadzającego wodę z Atramentówki do pompowni; zabezpieczenie przeciwpowodziowe w obrębie cieków Struga A wraz z przebudową i rozbudową przepompowni „Nadbrzezie”; rozbudowa wału opaskowego zabezpieczającego przed wodami powodziowymi Hutę Szkła i osiedle mieszkaniowe w miejscowości Sandomierz wraz z rozbudową wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły od ul. Lwowskiej do połączenia z wałem Koćmierzów; zabezpieczenie wałów rze-

ki Koprzywianki; budowa przepompowni wody w miejscowości Szewce; rozbudowa przepompowni wody w miejscowości Zajezierze.

Rozpoczęcie robót budowlanych planowane jest na wrzesień. – Jednym z głównych, trudniejszych zadań będzie wykonanie niezwykle skomplikowanego systemu przepompowni, poza tym ponad 30 km wałów, ponad 1 mln 500 metrów sześciennych robót ziemnych, co będzie najbardziej kłopotliwym etapem robót dla lokalnych społeczności. Niestety, żeby później było bezpiecznie, musimy wspólnie tę trudną fazę inwestycji pokonać – mówi **Marcin Konarzewski**, zastępca dyrektora spółki Energopol Szczecin. Prace potrwać ponad 3 lata.

Jednocześnie wyłoniona w przetargu na wybór Konsultanta Wsparcia Technicznego firma AECOM z Warszawy zajmie się opracowywaniem dokumentacji dla „węzła potanieckiego”. – Mamy już koncepcje strategiczne. To bardzo newralgiczny punkt w naszym województwie. W miarę postępów w procedurach będziemy pozyskiwać pieniądze na realizację kolejnych elementów ochrony przeciwpowodziowej województwa – zapewnia **Anna Koziółto**, dyrektor Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Joanna Majewska

Odnowa Wsi Świętokrzyskiej i pomoc gminom tematami obrad Sejmiku

Nad zatwierdzeniem list rankingowych projektów przeznaczonych do realizacji w ramach konkursu „Odnowa Wsi Świętokrzyskiej na 2017 rok” oraz udzieleniem pomocy finansowej dla gmin na realizację zadań w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej debatowali 24 lipca 2017 roku podczas obrad XXXV sesji, radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

Po przyjęciu Informacji Marszałka Województwa z działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w okresie między sesjami oraz Informacji Przewodniczącego Sejmiku o działaniach podejmowanych między sesjami, radni przystąpili do rozpatrzenia projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego list rankingowych projektów przeznaczonych do realizacji w ramach konkursu „Odnowa Wsi Świętokrzyskiej na 2017 rok” finansowanego ze środków własnych samorządu województwa świętokrzyskiego.

- Jest to kontynuacja tego znakomitego programu, realizowanego w poprzednich latach. W tym roku przeznaczaliśmy na niego milion złotych. O te środki ubiegały się 93 samorzady naszego województwa, które złożyły aż 221 wniosków. Do ostatecznej oceny zakwalifikowało się 151 wniosków i wszystkie uzyskały dofinansowanie. To małe, ale bardzo ważne potrzeby lokalnych społeczności. 700 tys. złotych zostanie przeznaczony na zadania inwestycyjne w ramach 93 projektów. 58 projektów dotyczy wydatków bieżących i na nie przeznaczonych zostanie 300 tys. złotych - wyjaśniał **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa. Maksymalna kwota dofinanso-

Sejmik przyznał gminom wsparcie, z którego skorzystają m. in. ochotnicze straże pożarne

owania projektu to 10 tys. złotych. Po pozytywnej opinii Komisji Rolnictwa, Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska, którą przedstawił radny **Wojciech Borzęcki**, radni przyjęli tę uchwałę.

Radni Sejmiku przyjęli również projekt uchwały w sprawie: wyrażenia zgody dla Wo-

jewódzkiego Szpitala Zespołonego w Kielcach na wydzierżawienie pomieszczeń po byłym Zakładzie Medycyny Sądowej w Kielcach przy ul. Radiowej na okres trzech lat oraz na wynajem części nieruchomości na okres jednego roku przy budynku Prosektorium w Kielcach przy ul. Radiowej, a także w sprawie wyrażenia zgody dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego w Kielcach na wynajem pomieszczeń oraz gruntu o łącznej powierzchni 280,50 m², na okres czterech lat.

- Chodzi tu m.in. o wynajem pomieszczeń czy miejsc parkingowych dla firmy sprzątającej oraz firmy zajmującej się transportem wózków, dlatego decydujemy się na ten tryb - wyjaśniał w tym punkcie **Marek Szczepaniak**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Kolejnym punktem było rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie udzielenia

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,
25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37

www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka,

Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

Wicemarszałek Jan Maćkowiak przedstawił projekt uchwały w sprawie pomocy finansowej dla gmin na zadania związane z bezpieczeństwem publicznym

Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Marek Szczepaniak zarekomendował radnym uchwały dotyczące spraw bieżących, związanych z działalnością szpitala wojewódzkiego

Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek przedstawił radnym założenia konkursu „Odnowa Wsi Świętokrzyskiej na 2017 rok”

pomocy finansowej dla gmin na realizację zadań w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej.

- Występujemy jako Zarząd Województwa z wnioskiem do Sejmiku o udzielenie tej pomocy, gdyż bezpieczeństwo publiczne to jedno z zadań samorządu województwa. Wójtowie kilku gmin zwrócili się do nas o pomoc dla ochotniczych straży pożarnych, przede wszystkim na zakup sprzętu czy łodzi. Łącznie mamy 10 wniosków na kwotę 400 tys. złotych, a największy z nich pochodzi z Michałowa, gdzie niezbędny jest zakup samochodu bojowego - wyjaśnił **Jan Maćkowiak**, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego.

Radni zatwierdzili listy rankingowe projektów w ramach konkursu „Odnowa Wsi Świętokrzyskiej na 2017 rok” finansowanego ze środków samorządu województwa

Podczas XXXV sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego

18 mln złotych na kształcenie zawodowe

Ministerstwo Rozwoju uruchamia pilotażowy projekt w ramach działań innowacyjnych Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) na modernizację kształcenia zawodowego w Polsce. Inicjatywa realizowana będzie w województwie świętokrzyskim. 26 lipca w Ministerstwie Rozwoju w Warszawie marszałek Adam Jarubas i wiceminister rozwoju Jerzy Kwieciński podpisali umowę na projekt „Innowacyjna edukacja – nowe możliwości zawodowe”. W uroczystości uczestniczył Marek Szczepanik, członek Zarządu Województwa.

Projekt realizowany będzie w województwie świętokrzyskim w latach 2017-2020, a jego wartość to blisko 18 mln zł. Jego celem jest przetestowanie 5 modeli kształcenia praktycznego w miejscu pracy i opracowanie rozwiązania, które będzie promowane, jako rekomendowane do wdrożenia w innych regionach. Kluczowym aspektem projektu będzie zwiększenie częstości, długości i jakości kształcenia w miejscu pracy – ma to być integralny element formalnego kształcenia zawodowego. Zostanie to osiągnięte poprzez zorganizowanie większej ilości zajęć praktycznych w przedsiębiorstwach. Modernizacja kształcenia zawodowego odbędzie się w ścisłej współpracy z pracodawcami. Projektem objętych zostanie ok. pół tysiąca uczniów szkół zawodowych w regionie.

Umowę podpisali marszałek Adam Jarubas i wiceminister rozwoju Jerzy Kwieciński

Przedsięwzięcie jest efektem inicjatywy „Lagging Regions” implementowanej przez Bank Światowy na zlecenie Komisji Europejskiej. Województwo świętokrzyskie zostało wybrane jako jeden z regionów w Polsce, w którym inicjatywa jest realizowana. Jednym z obszarów inicjatywy w regionie było wypracowanie modelu kształcenia w miejscu pracy. W ramach projektu eksperci Banku Światowego dokonali analizy głównych barier i ograniczeń dla upowszechnienia kształcenia w miejscu pracy w Polsce. Zaproponowali zestaw rozwiązań dla województwa świętokrzyskiego w postaci założeń projektu pilotażowego.

Projekt realizowany będzie w latach 2017-2020. W celu wymiany doświadczeń międzynarodowych, Urząd Marszałkowski nawiązał partnerstwo z jednym z największych instytutów edukacyjnych w Austrii – Instytutem szkolenia zawodowego (BFI). – Proponowane podejście jest zgodne z praktyką wielu krajów, w których istnieje dualny model kształcenia lub rozwinięty system kształcenia w miejscu pracy. Aby gospodarka polska była bardziej konkurencyjna, konieczne jest wzmocnienie współpracy szkół z pracodawcami i zwiększenie nacisku na naukę umiejętności praktycznych.

W ramach tej inicjatywy będą wspierane wszystkie strony procesu kształcenia: szkoły, przedsiębiorcy i uczniowie, co pozwoli na przygotowanie rekomendacji dotyczących upowszechnienia kształcenia w miejscu pracy, ze szczególnym naciskiem na budowanie systemu zachęt dla pracodawców i szkół – wyjaśnia wiceminister rozwoju **Jerzy Kwieciński**.

- Projekt „Innowacyjna edukacja – nowe możliwości zawodowe” zakłada zwiększenie częstości, długości i jakości kształcenia w miejscu pracy - informuje **Adam Jarubas**, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego. – Chcemy, by co najmniej 40 procent godzin zajęć praktycznych odbywało się w przedsiębiorstwach, a nie jak dotychczas – w warsztatach i pracowniach szkolnych. Liczymy, że wsparciem obejmie pół tysiąca uczniów szkół zawodowych z naszego regionu. Projekt realizować będziemy we współpracy z partnerem

z Austrii, która ma wieloletnie, bardzo dobre doświadczenia związane z kształceniem zawodowym, zwłaszcza w obszarze kształcenia praktycznego w miejscu pracy – podkreśla Adam Jarubas.

Projekt realizowany będzie w formule grantowej. Fundusze zostaną przekazane 5 podmiotom, mającym doświadczenie w praktycznej nauce zawodu: szkołom, organizacjom pozarządowym, organizacjom pracodawców, agencjom przedsiębiorczości oraz przedsiębiorcom prowadzącym działalność z zakresu inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego. Następnie zostanie przeprowadzona rekrutacja uczniów szkół zawodowo-technicznych, którzy wezmą udział w kształceniu praktycznym organizowanym w firmach z terenu województwa świętokrzyskiego. Szacuje się, że w latach 2017-2020, wsparciem zostanie objętych minimum 500 uczniów w wieku 17-19 lat, klas II-IV placówek kształcenia zawodowego.

Iwona Sinkiewicz – Potaczała

Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o.

- stabilny partner świętokrzyskiego biznesu

Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego to stabilny partner i alternatywa w pozyskiwaniu finansowania, także dla podmiotów mających największe trudności w zdobywaniu środków na cele inwestycyjne i obrotowe, np. z powodu krótkiej historii działalności. W ciągu zaledwie kilku lat sfinansował ponad 400 nowych pomysłów na biznes w regionie na łączną kwotę przekraczającą 130 mln zł.

Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o. powstał z wykorzystaniem środków Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 w 2010 r. jako alternatywa dla komercyjnych instytucji finansowych. Przedmiotem działalności Funduszu jest udzielanie pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa świętokrzyskiego.

W krótkim okresie Fundusz Pożyczkowy wpisał się w przestrzeń świętokrzyskiego biznesu jako stabilny partner dostarczający kapitał na finansowanie inwestycji i wzrost aktywów obrotowych. Fundusz wspiera także podmioty nowopowstałe, działające krócej niż 12 miesięcy, dla których oferta instytucji komercyjnych jest dość uboga a warunki otrzymania finansowania restrykcyjne i czasochłonne. Blisko 12% firm finansowanych w ramach przyznanych pożyczek stanowią podmioty prowadzące swoją działalność krócej niż 12 miesięcy

(tzw. start-up). Pożyczki są udzielane w formie finansowania zwrotnego co pozwala na zaspokojenie potrzeb szerszego grona odbiorców w sposób przemyślany i odpowiedzialny.

W okresie do końca grudnia 2016 r. Fundusz Pożyczkowy sfinansował ponad 400 nowych pomysłów na biznes w regionie na łączną kwotę przekraczającą 130 mln zł przy średniej wartości pożyczki w kwocie blisko 330 tys. zł. Fundusz przeprowadza prezentacje w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych, mające na celu pogłębienie wiedzy przedsiębiorców decydujących o rozwoju województwa świętokrzyskiego.

W 2016 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął decyzję o pozostawieniu środków z perspektywy RPO 2007-2013 w Funduszu Pożyczkowym na dalsze wspieranie przedsiębiorczości w naszym województwie. Środki są dostępne dla świętokrzyskich przedsiębiorców na dotychczasowych zasadach do końca 2026 r. Pożyczki mają charakter celowy i muszą się wpisywać w uzasadnione potrzeby rozwoju podmiotu. Finansowanie udzielane jest na okres do 36 miesięcy dla pożyczek obrotowych i 60 miesięcy dla pożyczek na cele inwestycyjne. Ponadto dla przedsiębiorców otwierają się nowe możliwości finansowania - zostają uruchomione środki z perspektywy RPO na lata 2014 – 2020. Na ten cel przewidziano w programie 38 mln euro, a Fundusz Pożyczkowy będzie uczestniczył w ich pozyskaniu i dalszej dystrybucji, aby wspierać świętokrzyską przedsiębiorczość.

Mając na uwadze dalszy rozwój, Fundusz Pożyczkowy zmienił siedzibę, która stwarza większe możliwości dostępu i komfortu dla klientów oraz szersze możliwości rozwoju. Z usług Funduszu można korzystać odwiedzając nową siedzibę osobiście bądź umawiając się na spotkanie z doradcą - telefonicznie lub e-mailowo. W ten sposób będzie można uzyskać informację na temat możliwości finansowania.

Pracownicy Funduszu Pożyczkowego
Województwa Świętokrzyskiego

Fundusz Pożyczkowy Województwa
Świętokrzyskiego Sp. z o.o.
Al. IX Wieków Kielc 4, 25-516 Kielce
e-mail: sekretariat@fpws.eu
tel. 41 360 02 80
www.fpws.eu

Ekologiczne inwestycje w Bliżynie i Suchedniowie

Pre-umowy z włodarzami gmin Bliżyn i Suchedniów na realizację projektów związanych z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej na terenie obu gmin podpisała członek Zarządu Województwa Agata Binkowska.

W Wojtyniowie, z wójtem gminy Bliżyn **Mariuszem Walachnią** podpisana została pre-umowa dotycząca rozbudowy oczyszczalni ścieków wraz z budową wiaty na oczyszczalni w Wojtyniowie. Wartość zadania to ponad 2,6 mln złotych, z czego dofinansowanie UE wyniesie ponad 1,7 mln złotych. W ramach inwestycji przewiduje się wykonanie ciągu technologicznego oczyszczalni ścieków, w tym m.in. budowę reaktora biologicznego typu SBR, budowę rurociągów ścieków i osadów międzyobiektowych oraz wykonanie wiaty konstrukcji stalowej nad składowiskiem osadu na terenie oczyszczalni. Nowa wiata pozwoli na bezpieczne składowanie osadu. Po rozbudowie oczyszczalni ścieków jej przepustowość wzrośnie do 840m³ na dobę, co pozwoli obsłużyć wszystkich mieszkańców gminy Bliżyn.

Natomiast z burmistrzem Suchedniowa **Cezarym Blachem**

Członek Zarządu Województwa Agata Binkowska i wójt gminy Bliżyn Mariusz Walachnia

podpisane zostały dwie umowy na realizację projektów: „Budowa kanalizacji sanitarnej - Aglomeracja Suchedniów – III etap” (projekt o wartości blisko 2,9 mln złotych otrzyma prawie 1,9 mln zł dofinansowania) oraz „Przebudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej – Aglomeracja Suchedniów – IV etap” (wartość zadania to niecały 1,9 mln zł, w tym dofinansowanie z RPOWŚ – 1,1 mln zł).

Głównym celem pierwszego projektu jest ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód oraz gleb z nieszczelnych szamb przydomowych poprzez budowę sieci kanalizacji na obszarze dotąd nieskanalizowanym.

Zakres drugiego projektu obejmuje przebudowę w ul. Powstańców 1863 roku i w ul. Krótką istniejącej sieci kanalizacji sanitar-

nej i wodociągowej, istniejących przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych do granic poszczególnych posesji oraz budowę nowych przyłączy wodociągowych i kanalizacji sanitarnej do działek niezabudowanych. Inwestycja pozwoli na wyeliminowanie awaryjności sieci wodociągowej, podniesienie standardu życia mieszkańców oraz zabezpieczenie gruntów oraz wód przed przedostaniem się zanieczyszczeń.

- Dziękuję, że podnosicie Państwo standard życia mieszkańców, dbając przy tym o ochronę środowiska. Gospodarka wodno-ściekowa to bardzo ważny aspekt czystości tego środowiska. Powinniśmy o nie dbać dla siebie i dla przyszłych pokoleń - podkreślała **Agata Binkowska**. Dodaje, iż takie przedsięwzięcia pokazują, że dobra współpraca prowadzi do sukcesu.

Redakcja

Szpital z akredytacją i zmodernizowanym oddziałem

Wojewódzkiemu Szpitalowi Zespolonemu w Kielcach został przyznany Certyfikat Akredytacyjny, potwierdzający spełnienie przez lecznicę wszystkich standardów gwarantujących wysoką jakość opieki i bezpieczeństwa dla pacjentów. Dokument, dyrektorowi szpitala Andrzejowi Domańskiemu wręczył podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Marek Tombariewicz. W wydarzeniu uczestniczyli wiceprzewodniczący Sejmiku Tadeusz Kowalczyk, marszałek Adam Jarubas, wicemarszałek Jan Maćkowiak oraz Marek Szczepanik, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego i radny Sejmiku Grzegorz Gałuszka. Goście wzięli również udział w otwarciu po generalnym remoncie Kliniki Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Endokrynologicznej.

Certyfikat potwierdza wysoką jakość opieki nad pacjentami

Zewnętrznej oceny pracy placówki dokonali przedstawiciele Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Decyzją ministra zdrowia został przyznany Certyfikat Akredytacyjny dla Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,

który potwierdza wysokie standardy i jakość opieki pacjentów. Oznacza to, że w prowadzony jest tam m.in. ścisły nadzór nad

zakażeniami i higieną, według określonych reguł odbywa się sprzątnięcie w klinikach i na oddziałach, a także jest wdrożona

Okolooperacyjna Karta Kontrolna. Akredytacja przyznana została na 3 lata.

Marek Tombarkiewicz podkreślał, jak ciężką drogę trzeba pokonać, by otrzymać taki certyfikat. – Jest to ciągle doskonalenie, jakość to nie jest to co się zdobywa raz, nad tym trzeba cały czas pracować. To efekt zaangażowania całego personelu. W planach Ministerstwa Zdro-

wia jest premiowanie szpitali za posiadanie takiego certyfikatu, kwotą 1 lub 2 % ryczałtu, od 2018 roku – powiedział.

Uzyskania akredytacji gratulował dyrekcji lecznicy **Adam Jabubas**. – Certyfikat jest świadectwem wysiłku pracy całego zespołu. Cieszą także zapowiedzi, które wskazują, że jakość będzie parametrem ważnym przy wycenianiu świadczeń, zwłaszcza do-

tyczących aspiracji placowej ze środowiska medycznego. Da to stabilność dalszej pracy szpitali – zaznacza.

Wojewódzki Szpital Zespolony może również pochwalić się wyremontowaną Kliniką Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Endokrynologicznej. Dzięki modernizacji, zwiększył się komfort pobytu pacjentów i pracy dla personelu. Po remoncie więk-

szość sal posiada własny węzeł sanitarny.

Remont, który trwał od listopada 2016 roku do czerwca 2017 roku, obejmował także wymianę wyposażenia, malowanie oraz generalną modernizację instalacji. Inwestycja wyniosła ponad 2 miliony złotych i została sfinansowana ze środków własnych szpitala.

www.wrota-swietokrzyskie.pl

Miliony na edukację przedszkolną

Zakładanie nowych przedszkoli, zwiększenie liczby miejsc w już istniejących placówkach, a także rozwijanie wysokiej jakości oferty edukacyjnej – **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, **Aleksandra Marcinkowska**, dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz jej zastępczyni **Małgorzata Muzoł** podpisali z wnioskodawcami 13 umów na realizację projektów związanych z upowszechnianiem i podniesieniem jakości edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przekaże na ten cel ponad 5,6 mln zł. Pieniądze pochodzą z RPO WŚ 2014 – 2020, poddziałanie 8.3.1 „Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej”.

- Na tle mapy kraju nasze województwo wygląda bardzo dobrze. Edukację wczesnoszkolną rozpoczynaliśmy na poziomie 34 procent dzieci uczęszczających do przedszkoli. Dziś ten wskaźnik wynosi 79 procent. To Państwa zasługa, za co bardzo dziękuję – mówił **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. – W naszym regionie ponad 36 tysięcy dzieci jest objętych wychowaniem przedszkolnym. W stosunku do 2016 roku, według danych GUS-u dla ponad 2600 dzieci stworzyliśmy nowe miejsca.

Jednym z szesnastu projektów, które otrzymały dofinansowanie jest projekt gminy Sitkówka-Nowiny

Wartość podpisywanych 13 umów to 6 700 458,81 zł, w tym dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego 5 643 786,99 zł. Dofinansowanie w konkursie otrzymało 16 projektów. Umowy z trzema wnioskodawcami

zostaną podpisane w innym terminie. Po podpisaniu wszystkich 16 umów w ramach tego poddziałania, łączna kwota nakładów na upowszechnienie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej w ramach RPO WŚ 2014-2020 wyniesie **27 890 901 zł**.

Liczba dzieci objętych w ramach RPO WŚ 2014-2020 dodatkowymi zajęciami przedszkolnymi, zwiększającymi ich szanse edukacyjne, wyniosła do tej pory **1,5 tysiąca**. W efekcie realizowanych do tej pory projektów powstało blisko **700** nowych miejsc przedszkolnych – w nowo utworzonych, lub już istniejących placówkach.

W ramach RPO WŚ na lata 2014-2020 założono utworzenie 1313 nowych miejsc przedszkolnych (do tej pory cel zrealizowano w 53 proc.).

Paulina Strojna

PRZYKŁADOWE PROJEKTY:

Tytuł projektu: **Szczęśliwe dzieci w Gminie Gnojno**

Beneficjent: Gmina Gnojno

Celem projektu jest zwiększenie liczby miejsc w edukacji przedszkolnej o 20 miejsc i podniesienie kompetencji 20 dzieci w Punkcie Przedszkolnym przy SP w Gnojnie Filia w Balicach oraz w Punkcie Przedszkolnym przy SP w Gnojnie Filia w Jarząbkach. Organizacja zajęć dodatkowych ma niwelować deficyty rozwojowe oraz rozwijać kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci. Projekt będzie realizowany do 30 czerwca 2018 r. Wartość projektu to 622 tys. zł.

Tytuł projektu: **Przedszkole w Olesznie - szansą na lepszy start**

Beneficjent: Gmina Krasocin/Zespół Placówek Oświatowych w Olesznie

Celem projektu jest zapewnienie wszechstronnego rozwoju 75 dzieci w wieku 3-6 lat z terenu gminy Krasocin i obwodu szkolnego w Olesznie w okresie od 01.09.2018r do 31.08.2019r. w zakresie edukacji przedszkolnej i wzbogacenie jej oferty poprzez utworzenie 50 nowych miejsc w istniejącym przedszkolu, wydłużenie czasu pracy, a także realizację zajęć dodatkowych - wyrównujących szanse edukacyjne dzieci. Wsparciem objęte będzie też samo przedszkole – w projekcie przewidziane jest doposażenie w sprzęt i meble. Wartość projektu wynosi blisko 700 tys. zł.

Marszałek z wizytą w gminie Iwaniska

Marszałek Adam Jarubas wspólnie z radną Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Ewelina Bień rozmawiali z mieszkańcami gminy Iwaniska.

Ludzie dobrej energii

- To były bardzo dobre rozmowy z bardzo ciekawymi ludźmi – powiedział po spotkaniach marszałek **Adam Jarubas**. - Rozpoczęliśmy w Zielonce od śniadania z miejscowym zespołem ludowym, który działa już od wielu lat. Panie mówiły, jak ważna jest zasada wspólnotowości, wspólnego działania. Przebywaliśmy też na Rynku w Iwaniskach, gdzie odwiedziliśmy kilku przedsiębiorców. Byliśmy na wspaniałych lodach, które gorąco wszystkim polecam. I wreszcie podziękowaliśmy w Mydlowie dzieciom, które brały udział w programie „Umiem pływać 2017”. Zainaugurowaliśmy na koniec Punkt Porad Obywatelskich. Ludzie poszukują

osób, które mogą udzielić często bardzo podstawowych porad, doradzić, jak postępować w skomplikowanych czasami procedurach administracyjnych, jak szukać funduszy na różne przedsięwzięcia.

Marszałek Adam Jarubas chwalił radną Sejmiku **Ewelina Bień**, dziewczynę wielu talentów, pasji, działań, gospodarza wizyty. Podkreślił, jak ważne są lokalne inicjatywy, oddolni liderzy. Nie możemy mówić o rozwoju w małych środowiskach bez ludzi, którzy z własnej chęci starają się coś zrobić dla środowiska, próbują pozyskiwać czasami niewielkie pieniądze. Gdy dołoży się do tego pasje, zaangażowanie, to powstają piękne rzeczy. - Przekonujemy

się o tym podczas każdej wizyty, gdzie ludzie chcą działać, poświęcać swój czas, wydawać własne pieniądze, łączyć siłę z innymi ludźmi – mówił marszałek. - Świętokrzyskie też zmienia się za sprawą takich działań, takiej dobrej energii.

Śniadanie z marszałkiem

Wspólnie z mieszkańcami marszałek Adam Jarubas zjadł śniadanie na terenie wioski indiańskiej. Serwowane były typowo wiejskie smakołyki, ser, masło, powidła, miód, mleko. Marszałek zasiadł do stołu z Kółem Gospodyń Wiejskich. Wywiązała się ciekawa rozmowa, panie wspominały wyjazdy na dożynki, na różne imprezy. I wyrażały tęsknotę, że trochę

przemija już ten świat wsi bogatej w folklor, w żywą kulturę. W tej rzeczywistości czasem trudno jest się odnaleźć. W Zielonce jednak mieszkańcy potrafią zmierzyć się z obecną rzeczywistością. Na śniadanie przybyli także przedstawiciele WKS Iwaniska, szefowie drużyny, trenerzy **Grzegorz Starba**, **Zbigniew Kijanka**.

- Z marszałkiem zaprosiliśmy wszystkich na dożynki sołectwa Wzory, które odbędą w najbliższą niedzielę w Zielonce – mówi radna Sejmiku **Ewelina Bień**. - Marszałek wręczył dyplomy z podziękowaniami za podtrzymywanie tradycji ludowych, regionalnych. Życzył, by dalej praca społeczna sprawiała nam satysfakcję.

Panie z zespołu ludowego podkreślały jak ważne dla lokalnych społeczności jest wspólne działanie

Na lody do „Agi”

Adam Jarubas odwiedził przedsiębiorców, bardzo popularne, małe punkty handlowe w Galerii Iwaniska, sklep z odzieżą i artykułami dziecięcymi Małgorzaty Kijanki, sklep sportowy Moniki Starby. Ich działalność gospodarcza powstała dzięki projektowi „Start do biznesu” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego przez Europejski Dom Spotkań Fundacja Nowy Staw.

Marszałek rozmawiał też z Szymonem Kostępskim, który prowadzi serwis kosiarek i wszelkich urządzeń ogrodniczych, rolniczych. Marszałkowi smakowały lody w punkcie sprzedaży „Aga” Agnieszki Madej, gdzie prawdziwym hitem wśród dzieci i młodzieży są lody z posypką strzelającą.

Po radę do radnej

W Mydlowie marszałek wręczył dyplomy dzieciom z klas I-III, które brały udział w nauce pły-

wania współfinansowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. W projekcie wzięło udział 120 dzieci, w tym ponad 30 z Mydlowa. Wiele dzieci umie już dziś pływać, wiele chciałoby wziąć w przyszłej edycji projektu. Okazuje się, że ten pomysł był bardzo dobry.

Marszałek otworzył również Punkt Porad Obywatelskich, gdzie spotkał się z kilkoma osobami. Punkt znajduje się w Iwaniskach przy dworcu PKS. –

Zapraszamy wszystkich od poniedziałku do piątku od godziny 8 do 16 – zachęca radna Sejmiku Ewelina Bień. - W każdą środę od godziny 16.00 ja też będę przyjmować.

(an)

Działalność gospodarcza mogła zostać zainicjowana dzięki projektowi „Start do biznesu” współfinansowanemu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Będą przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu

Ponad 1 milion 800 tysięcy złotych trafi do czterech instytucji na projekty związane z włączeniem społecznym i walką z ubóstwem. Zarząd Województwa, obradujący pod przewodnictwem marszałka Adama Jarubasa zwiększył pulę pieniędzy na konkurs z działania „Rozwój wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych - ZIT”, tak by wszystkie pozytywnie ocenione projekty otrzymały dofinansowanie. Pieniądze na ten cel pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wnioskodawcy mogli ubiegać się o dofinansowanie projektów związanych m.in. z profilaktyką społeczną skierowaną do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek wsparcia dziennego czy świetlic środowiskowych, projektów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny, finansowaniem działalności grup wsparcia, warsztatów i poradnictwa dla rodzin, czy też ze świadczeniem usług w ramach mieszkalnictwa wspomaganego - chronionego, treningowego i wspieranego.

W ramach konkursu dedykowanego dla obszaru tzw. Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych (Kielce i gminy wokół stolicy województwa) pozytywnie

przeszły ocenę i zostały rekomendowane Zarządowi Województwa do dofinansowania cztery projekty.

Pieniądze trafią do Stowarzyszenia „Nadzieja Rodzinie” na realizację projektu „In-

tegracja- Edukacja – Sukces” (kwota dofinansowania 318 tys. zł), Fundacji „Możesz Więcej” na Nowińskie Centrum Rozwoju (dotacja 631 tys. zł), Gminy Chmielnik/Chmielnickiego Centrum Kultury na współfinansowanie projektu „Stawiamy na rodzinę – program wsparcia w Gminie Chmielnik” (686 tys. zł) i do Świętokrzyskiego Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Komitetu Pomocy Rodzinie na projekt „Nowy wymiar usług społecznych” (171 tys. zł).

W sumie cztery przedsięwzięcia staną wsparte kwotą ponad 1,8 miliona złotych.

Iwona Sinkiewicz – Potaczała

Bądź świadoma, żyj zdrowo

Badanie cytologiczne to najskuteczniejsza metoda profilaktyki raka szyjki macicy, a badanie mammograficzne – raka piersi. Niestety, w województwie świętokrzyskim w ostatnich latach wyraźnie spadło zainteresowanie kobiet bezpłatną profilaktyką. Twarzami kampanii promującej oba programy są aktorki kieleckiego Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach – Beata Pszeniczna i Teresa Bielińska.

Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach realizuje osiem projektów w czterech subregionach województwa świętokrzyskiego, obejmujących zasięgiem 90 gmin. Projekty dotyczące wsparcia profilaktyki raka piersi i szyjki macicy współfinansowane są ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 i będą realizowane do czerwca 2019 roku. Oprócz ratujących życie i zdrowie badań profilaktycznych przewidziano m. in. działania informacyjno-edukacyjne dla przedstawicieli samorządów terytorialnych, organizacji pozarządowych, lekarzy, a także dla kobiet i mężczyzn itp.

Podobne programy profilaktyczne realizowane są w regionie od wielu lat, ale zainteresowanie badaniami niestety od półtora roku zaczęło spadać. Jak informuje dr n. med. Leszek Smorąg, kierownik projektu profilaktyki raka szyjki macicy, zgłaszalność na badania cytologiczne jest na poziomie 20 procent, natomiast na badania mammograficzne nie osiąga 40 procent.

– Wszystkie badania populacyjne na świecie mówią, że zgłaszalność musi być na poziomie 80 procent, aby realizacja programów profilaktycznych przełożyła się na efekty zdrowotne populacji – podkreśla dr **Leszek Smorąg**. Jego zdaniem do niskiego zainteresowania badaniami przyczyniają się lęk przed diagnozą i błędne przekonanie, że badać się należy wtedy, gdy występują jakieś niepokojące objawy.

– Głównym założeniem profilaktyki jest to, żeby badać właśnie osoby, u których jeszcze nie występują żadne objawy,

Nowoczesny cytomammobus Świętokrzyskiego Centrum Onkologii dociera do kobiet na terenie całego województwa świętokrzyskiego. Przy cytomammobusie - dr n. med. Leszek Smorąg

Stanowisko do badań cytologicznych w cytomammobusie ŚCO

które wykonują badania po to, żeby się przekonać, że są zdrowe. Badanie profilaktyczne nie ma na celu potwierdzenia choroby, tylko jej wykluczenie – mówi dr Smorąg. Dodaje on, że raka szyjki macicy wykrytego we wczesnej fazie rozwoju można leczyć mało inwazyjnymi metodami, między innymi poprzez trwający około 20 minut zabieg skrócenia szyjki macicy, który wiąże się z zaledwie jednodniowym pobytem w szpitalu. W momencie wykrycia zaawansowanego procesu nowotworowego konieczna jest już poważna operacja z radioterapią, chemioterapią i niepewnymi rokowaniami co do efektów leczenia. Dlatego właśnie warto się badać.

Twarzami kampanii promującej badania profilaktyczne są znani i lubiani kieleccy aktorzy: Beata Pszeniczna wraz z mężem Dawidem Żłobińskim (cytologia) oraz Teresa i Mirosław Bielińscy (mammografia).

– Wsparcie tej kampanii było dla mnie czymś oczywistym. Jestem kobietą, problem ten dotknął również moją rodzinę. Trzeba o tym po prostu mówić, trzeba działać – mówi **Beata Pszeniczna**. – To nie dotyczy tylko kobiet, ale nas wszystkich. Rak to nie jest wyrok, więc wżajemnie powinniśmy się wszyscy motywować, żeby chodzić do lekarza, żeby regularnie badać się profilaktycznie – dodaje **Dawid Żłobiński**.

Autor projektu graficznego, dr hab. sztuk pięknych **Paweł Opaliński**, sięgnął po motywy owoców – gruszkę i arbuzy – symbolizujące kobiece narządy płciowe oraz piersi. Kolorystyka kampanii to optymistyczna soczysta zieleń i kolor różowy. – Kampania nie miała straszyć, ale miała wzbudzać pozytywne emocje, stąd potraktowałem pomysł troszkę z przymrużeniem oka, żeby właśnie zachęcić do badań profilaktycznych – mówi Paweł Opaliński.

Badania odbywają się w siedzibie ŚCO, w poradniach będących partnerami projektu, ale również w nowoczesnie wyposażonym cytomammobusie, który jeździ po całym województwie i który jest po „lifingu graficznym” wykorzystującym motywy kampanii. By zachęcić do badań, Świętokrzyskie Centrum Onkologii zapewnia bezpłatny dowóz grup zainteresowanych badaniami kobiet, jest również możliwość zorganizowania opieki dla osoby niesamodzielnej (dziecka lub osoby niepełnosprawnej) na czas badania.

Badania mammograficzne kierowane są do kobiet w wieku 50-59 lat, które nie wykonywały mammografii w ciągu ostatnich 24 miesięcy. Natomiast oferta profilaktycznych badań cytologicznych skierowana jest do pań w wieku 25-59 lat, które nie miały takiego badania w ciągu ostatnich trzech lat.

Numery infolinii, pod którymi można zarejestrować się na badanie, zamówić transport lub opiekę dla osoby niesamodzielnej: **mammografia – 607 77 88 88, cytologia – 609 99 00 33**. Więcej informacji dostępnych jest na stronie internetowej Świętokrzyskiego Centrum Onkologii: www.onkol.kielce.pl

Joanna Majewska

Przystanek Barcelos, czyli europejskie klimaty w CKZiU w Morawicy

Nie wszyscy o nas wiedzą – a my też jesteśmy w Europie! W Morawicy od 53 lat, w tym samym budynku oddalonym o 13 km od Kielc, 1447 km od Londynu, 1743 km od Plymouth w Wielkiej Brytanii i 2456 km od Barcelos w Portugalii.

Budynek ten sam, choć odnowiony i zmodernizowany po europejsku, a wyposażenia mógłby nam pozazdrościć nie jeden gabinet świadczący usługi medyczne, terapeutyczne czy kosmetyczne. Nasi nauczyciele wyjeżdżający na szkolenia zagraniczne z dumą prezentują ofertę edukacyjną szkoły, a umiejętności uczennic i uczniów, uczestników praktyk zawodowych w zagranicznych przedsiębiorstwach, są bardzo wysoko oceniane. Jeśli więc chcesz zdobyć dobre wykształcenie, a przy okazji poznać Europę, zapraszamy do nas, do szkoły zwanej kiedyś „Medykiem”!

Od października 2016 roku szkoła realizuje projekt „Europejski wymiar medycznego kształcenia zawodowego” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt obejmuje szkolenia typu „job shadowing” (towarzystwo pracownikowi przez cały dzień i obserwowanie jego pracy) dla 14 nauczycieli oraz praktykę zawodową w portugalskich przedsiębiorstwach dla 34 uczniów z klas: technik masażysta, technik usług kosmetycznych, technik farmaceutyczny, terapeuta za-

jęciowy, technik elektroradiolog i opiekun medyczny. Pierwsza grupa nauczycieli i uczniów przebywała w Barcelos w Portugalii na przełomie marca i kwietnia br.

Kwiecień w Portugalii był niezwykłym przeżyciem. Dla wielu uczestników była to pierwsza podróż samolotem, pierwszy raz tak długo poza domem i pierwszy raz w obcojęzycznym środowisku pracy! Niejednokrotnie przyjaźnie były wystawiane na próbę, kiedy trzeba było przebywać ze sobą 24 godziny na dobę. Wszyscy zgodnie jednak przyznają, że jednym z rezultatów wyjazdu są wzmocnione relacje, zarówno w grupie nauczycieli, jak i uczniów.

Wyjazd nie oznaczał bowiem jedynie pracy i szkoleń. Projekt obejmuje również zajęcia mające na celu poznawanie kultury portugalskiej. Uczniowie mieli więc okazję w wolnym czasie zwiedzić malownicze portugalskie miejscowości, poczynając od Apulii z piękną plażą i ścieżką spacerową nad Oceanem Atlantyckim, poprzez historyczne miasta Braga, Ponte de Lima i zapierający dech w piersiach widok ze wzgórza w Viana de Castelo.

Wyjazd na praktyki był też okazją do wypoczynku i rekreacji

Była również przejażdżka aż po brzeg Oceanu rzeką Duoro w niezwykłym mieście Porto. Wąskie uliczki, liczne winiarnie oraz smak oryginalnego wina porto czy też wszechobecne ceramiczne płytki „azulejos” to tylko kilka wspomnień z wycieczki do tego niezwykłego miasta; wielokrotnie można do nich wracać.

Takie międzynarodowe klimaty są obecne w naszej szkole od 2006 roku, kiedy to rozpoczęliśmy europejską przygodę poprzez udział w programie Leonardo da Vinci. Wtedy miały miejsce pierwsze wyjazdy uczniów na praktykę zawodową do Plymouth w Wielkiej Brytanii. Do dziś wystaliśmy na praktykę zagraniczną 117 uczniów. Przez kilka lat wracaliśmy do Plymouth. Potem był program Erasmus+ i Londyn. Teraz celem naszych podróży jest Barcelos w Portugalii. Na tym jednak nie kończą się nasze europejskie doświadczenia zawodowe i kulturowe. Otrzymaaliśmy propozycję współpracy od pokrewnej placówki w Maladze w Hiszpanii! Ich projekt otrzymał akceptację, co ozna-

cza, że w hiszpańskie klimaty wchodzimy wiosną 2018 roku.

W CKZiU w Morawicy można więc zdobyć dobry zawód, a jednocześnie „poklimacić” po europejsku! Nasi uczniowie to ludzie w różnym wieku, młodzież bezpośrednio po szkole średniej, jak również trochę „starsza”, która znalazła się na zakręcie życiowym w obliczu konieczności zmiany zawodu lub powrotu na rynek pracy po długiej przerwie. Dla wszystkich znajdzie się u nas miejsce, a umiejętności tutaj zdobytych nikt się nie powstydzi i nie będzie musiał za to kształcenie płacić!

Tak więc chociaż kilometry dzielą nas od wielu miejsc w Europie, mamy ją w zasięgu ręki. Wystarczy trochę odwagi! Przystanek Morawica znajduje się vis-a-vis naszej szkoły. Wsiądź na nim i zobacz, gdzie jesteście i jacy jesteście! Zapraszamy!

Bożena Daszuta

Koordynator zespołu projektowego
Centrum Kształcenia
Zawodowego i Ustawicznego
w Morawicy

W czasie wolnym uczniowie poznawali urokliwe Portugalskie miasta

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Najciekawsze jest spotkanie z człowiekiem

Rozmowa z politykiem, podczas której nie pojawiają się pytania o bieżącą politykę? Rozmowa z politykiem, w której nie pada ani jedno zdanie dotyczące gospodarki, pieniędzy i błędów popełnianych przez politycznych adwersarzy? Niemożliwe? W wakacyjnej rozmowie marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas i Robert Siwiec skręcają – jak mawia Jan Krzysztof Kelus – „kawał w bok od szosy głównej”. Po drodze zaglądną do Wiącki, Pińczowa, na Karczówkę.

R.S.: - Już po urlopie?

A.J.: - Tak. Wybrałem patriotycznie i spędziłem tydzień nad polskim morzem. Trafiliśmy tylko na jeden dzień pogody w ciągu całego tygodnia, ale i tak było fajnie. Najważniejsze, że spędziłem czas z rodziną.

- Miło było wracać w Świętokrzyskie?

- Zawsze wracam chętnie i zawsze powrót jest nieco szybszy niż wyjazd. Świętokrzyski magnes chyba mocno przyciąga (*śmiech*).

- Czuje się pan regionalnym patriotą?

- Myślę, że tak, choć mój patriotyzm nie przyjmuje takiego kształtu o jakim mówił kiedyś Kazimierz Przerwa-Tetmajer: że dawniej patriotyzm wyrażał się w miłości swoich, a współcześnie coraz częściej polega na nienawiści do obcych. Lubię też inne regiony, ale Świętokrzyskie rzeczywiście ma szczególnie wiele „miejsz mocy”, magnesów, które przyciągają. Tak, mogę na powodzeniem zaryzykować i powiedzieć: jestem świętokrzyskim patriotą.

- Patriotyzm to słowo odmiennie w ostatnich czasach przez wszystkie przypadki – każdego dnia słyszymy je w mediach elektronicznych, w czasie kłótni politycznych, a nawet na stadionach piłkarskich. Do tego dochodzą wzajemne licytacje: „ja jestem lepszym patriotą niż ty”, „ja jestem prawdziwym patriotą, on nie”...

- Bardzo się oburzam na taką wykluczającą formułę. Nie tylko gdy słyszę pytania o to, czy ktoś jest dobrym Polakiem i patriotą, ale też gdy padają pytania o to, czy ktoś ma do czegoś prawo. Zbyt wielu jest ludzi, zwłaszcza wśród polityków, którzy mawiają: „z tym panem nigdy nie będę współpracował”, „ten powinien wyjechać z kraju” albo „tamten jest zdrajcą”. A przecież polityka - jak głosi arystotelesowska definicja - powinna być z zasady działaniem dla wspólnego dobra... Odrzucam te wszystkie postawy, które rezerwują prawo do miłości ojczyzny tylko dla jednego środowiska czy osoby. Zawsze, również w życiu publicznym, staram się wyciągać rękę. Wyciągam ją też w stosunku do ludzi o przeciwnych poglądach i nawet jeśli przez moment może to wyglądać na słabość, zawsze tworzy jakąś wartość dodaną.

Bliska jest mi idea pracy organicznej, dlatego myślę, że ważny jest tzw. patriotyzm dnia codziennego czyli uczciwe wywiązywanie się ze swoich zadań, z powołania jakie mamy, ze zdolności. Patriotyzm każdego z nas może się przecież wyrażać po prostu w rzetelnym wykonywaniu swojej pracy.

- Mówi pan o działaniu wspólnotowym, tymczasem panuje opinia, że Polacy oddalają się od siebie; coraz mniej się odwiedzają, zamkają się w swoich domach, na własnych podwórkach. Prawda to?

- Wydaje mi się, że tak. Stąd renesans takich idei jak choćby

Dzień Sąsiada. Jest coś prawdziwego w opinii, że owszem, budujemy wielkie drogi, ale jednocześnie zarastają ścieżki do naszych sąsiadów. Z czasów kiedy byłem dzieciakiem pamiętam, że moi rodzice spotykali się z sąsiadami bardzo często, a dzisiaj rzadko udaje mi się zamienić z moimi sąsiadami choćby zdanie. Pewnie dzieje się tak także z powodu tempa życia i mnogości zajęć, ale myślę, że to wielka szkoda dla naszych relacji i szeroko rozumianego kapitału społecznego. Niestety, jako Polacy w dużej mierze wpadamy dziś w spiralę niechęci, samonakręcających się fobii, agresji, nieustannie próbujemy oceniać innych. Najczęściej wszyscy są źli, a tylko ja jestem dobry. Bliska jest mi filozofia polegająca na stawianiu samemu sobie pytań: co ja osobiście mogę zrobić, żeby poprawić jakąś sytuację, jak ja mogę pomóc w rozwiązaniu problemu? Miałem kiedyś taką krótką, zupełnie przypadkową, sesję coachingową. I w pewnym momencie skarzę się trenerowi-specjaliście, że moi pracownicy czasami mnie nie rozumieją i nie potrafią sobie z tym poradzić. A ten coach pyta: „Kiedy pan ostatnio im o tym powiedział? Co pan zrobił, żeby pomóc tym ludziom zrozumieć?” To mi uświadomiło, że warto najpierw rozważyć, co ja mogę z tym konkretnym problemem zrobić, co ja mogę poprawić. Myślę, że redukcja naszego ego pomogłaby nam trochę zejść z pozycji cierpiętniczych na rzecz podejmowania pracy wspólnej. Powinniśmy próbować wyzbyć się tej manieri oceniania wszystkich do-

okoła i poszukać ścieżek do sąsiadów, do siebie nawzajem. Ścieżek do porozumienia.

- Wierzy pan w młodych ludzi? To od ich postawy już wkrótce zależeć będzie rozwój naszego regionu.

- Wierzę. Niedawno przyjmowaliśmy program „Świętokrzyskie dla młodych. Kierunki wspierania aktywności społecznej młodzieży województwa świętokrzyskiego na lata 2017 – 2020”. Konsultowaliśmy go najpierw z Rzecznikiem Młodzieży, panią Basią Zamożniewicz, ale podczas jego tworzenia odbyło się też wiele spotkań z młodzieżą. I byłem zaskoczony nie tylko głębią ich przemyśleń i słowami, które padały, ale też głębokim patriotyzmem tych młodych ludzi. To nie jest pewnie powszechna postawa, bo w tych spotkaniach brali udział przede wszystkim lokalni młodzieżowi liderzy, ale przecież jeśli oni będą pracować na rzecz swoich społeczności, to pociągną za sobą innych, którzy mają w sobie naturalną potrzebę działania się dobrem. To może pałetycznie zabrzmieć, ale ja głęboko wierzę, że w naszej naturze jest więcej pierwiastków dobra niż zła, chociaż pokusy są duże – wśród młodzieży są problemy z dopalaczami, pojawiają się i inne zagrożenia. Ale wierzę, że młodzi nie roztrwonią tego, co już udało się zrobić, bo przecież fundują przyszłość dla siebie i swoich rodzin.

- 11 lat temu został pan marszałkiem. Młody, trzydziestodwuletni człowiek zaczął przemierzać województwo i

przez 11 lat pokonał więcej kilometrów niż niejeden świętokrzyski przewodnik PTTK. Tu się pan urodził, tu się pan wychował, znał pan region, ale nie wierzę, że w ciągu tych lat ob było się bez zaskoczeń. Mam na myśli nie tylko zaskoczenia krajoznawcze, ale też te związane z ludźmi.

- Miejsca chyba najbardziej identyfikuję poprzez ludzi, którzy funkcjonują w ich przestrzeni i kilka takich miejsc mocy, być może jeszcze nieodkrytych czy niekojarzonych na mapie turystycznej, siedzi we mnie. Moja żona Mariola pochodzi z Gór Świętokrzyskich, z Wiątki i kiedyś pojawił się tam taki człowiek jak Krzysztof Wrona. Mieszczuch, który wybrał Góry Świętokrzyskie, bardzo surowe wiejskie warunki pozbawione przepychu i nowoczesności, a swoje przebywanie tam zredukował do obcowania z naturą. Krzysiek ukochał ziemię świętokrzyską i potrafi o tym nie tylko wspaniale opowiadać, ale i zarażać pokorą wobec przyrody. Mawia, że ziemia świętokrzyska ma archetypiczny zasób kulturowy, którego nie ma nigdzie na świecie (a zwiedził naprawdę wiele miejsc) i że ludzie chcą tu przyjeżdżać. I że powinni tu przyjeżdżać. Samo doświadczenie spotkania z Krzyskiem, z ludźmi, którzy się wokół niego kręcą – przyrodnikami, historykami, artystami – było niezwykle. On jest wikliniarzem, jego partnerka Daria ukończyła Akademię Sztuk Pięknych. Ludzie kultury, którzy wybrali Świętokrzyskie jako swoją oazę – to między innymi oni uświadomili mi, że mamy w Świętokrzyskim atuty, których do tej pory nie potrafiliśmy należycie pokazać.

Kolejnym takim miejscem mocy jest dla mnie Karczówka. Nie tylko z uwagi na architekturę, ale też poprzez spotkanie wyjątkowego człowieka, jakim jest ksiądz Jan Oleszko. Wspaniały człowiek, który potrafi tak opowiadać o tym miejscu, jak chyba nikt inny przed nim.

Powiat pińczowski... Dla mnie Pińczów, te sarmackie Ateny, to też takie miejsce, w

którym wyczuwa się ogromny potencjał kulturowy. Oczywiście nie można nie wspomnieć o pozytywnie szalonym człowieku stamtąd, Adamie Ochwanowskim, który jest regionalistą i piewcą tego terenu.

Poza Świętym Krzyżem, który bezdyskusyjnie jest naszą stolicą duchową, mamy wiele świętokrzyskich pereł. Mamy się czym chwalić.

- Czyli efekt „wow!” pojawił się w ciągu tych 11 lat?

- Tak, ale jeszcze raz powtórzę: przez spotkanie z ludźmi. Można się spotkać w biednej chacie i przeżyć katharsis, ale można pojechać do pozłacanego pałacu i wyjść z niego bez większych emocji. Najciekawsze jest spotkanie z człowiekiem, z jego prawdziwymi przeżyciami, uczuciami, emocjami.

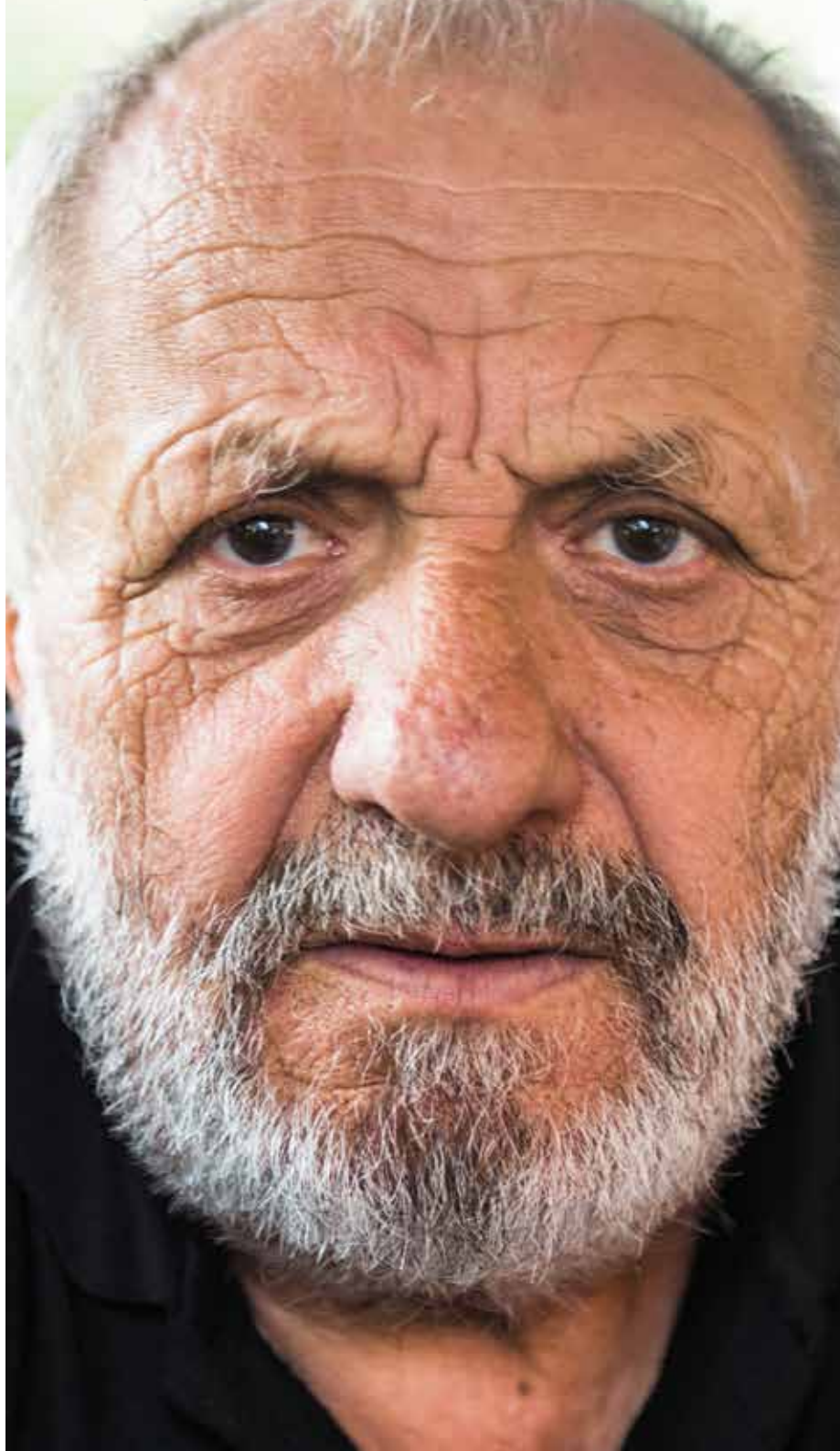
- W połowie lipca pewien młody człowiek z województwa mazowieckiego – Wojtek postanowił rowerem przemierzyć szlak rowerowy Green Velo i odwiedził, między innymi, Świętokrzyskie. Na swoim blogu napisał, że pierwszy raz widzi z bliska, że ścieżki rowerowej nasz region i że są tu świetni ludzie, piękne wioseczki i miasteczka, raj dla turystów. Krótko mówiąc: był pod ogromnym wrażeniem. Co pan czuje słysząc takie słowa?

- Dumę. Jestem niesamowicie dumny. Mamy w swojej naturze odrobinę pierwiastka, który sprawia, że zwracamy często uwagę na to, co nie wyszło, a mniej na to, co udało nam się zrobić. I musi przyjechać ktoś z zewnątrz, by powiedzieć: „słuchajcie, fajnie jest tutaj u was”. Lubimy sami się katować, a trochę trudniej nam się chwalić i cieszyć codziennymi, choćby małymi sukcesami. Więc jestem dumny jeśli możemy od czasu do czasu usłyszeć coś miłego o nas, mieszkańcach Świętokrzyskiego i o tych miejscach, które mamy.

rozmawiał Robert Siwiec

Anielice z dekoltami

Przez gminę Bogoria w powiecie staszowskim przechodzi Paśmo Wygiełzowskie Gór Świątokrzyskich. Tam wśród malowniczych wzniesień leży wioska Wysoki Małe. W niej w 1942 roku, 30 września, przyszedł na świat Władysław Sadłocha, artysta plastyk, autor ponad 2000 obrazów. Jego dom rodzinny wybudowany w 1894 roku stoi w środku wsi. Na ścianie budynku umieszczono tablicę informującą, że w nim kwaterował w 1915 Józef Piłsudski wraz ze swoim sztabem. W obejściu znajduje się jeszcze jeden ciekawy budynek: drewniana stodoła przerobiona na galerię - pracownię, a w niej dziesiątki obrazów, rzeźb, które mogą zobaczyć zwiedzający ten zakątek świętokrzyskiego.

Władek Sadłocha jest bez przerwy zajęty. Aby się z nim umówić, trzeba dzwonić do skutku i nigdy nie wiadomo, czy zastanie się go w domu w Staszowie, w pracowni w Wysokach Małych, czy na plenerze lub warsztatach artystycznych. Ostatnio spotkaliśmy się na... cmentarzu. Pokazywał mi XIX – wieczną rzeźbę nagrobną, którą akurat naprawiał. Tak! Władek zajmuje się też renowacją zbytków i to nie tylko w nekropoliach, ale też w kościołach. I to nie tylko w powiecie staszowskim, w Świętokrzyskiem, ale i na Ukrainie, na polskich cmentarzach. I nie robi tego dla pieniędzy. Ot, po prostu lubi to. Przecież: *Historia nie może zniknąć.*

Dusza artysty, która nie tyle drzemie w nim, co rozsadza Sadłochę, została ukształtowana w jego domu rodzinnym. – *Zanim moja mama wyszła za mąż, była członkinią koła młodzieżowego, w którym działał teatrzyk. Występowała w nim, grała główne role – głównie w sztukach Fredry. Zajmowała się też poezją. Często wierszami witała biskupa odwiedzającego okoliczne parafie.*

Ojciec Władka, Władysław Senior, zaczął przygodę od podglądania pracy rzeźbiarza Satkowskiego. Swoją pierwszą pracę, popiersie Piłsudskiego, wykonał w 1935 roku. Również rysował i malował.

Władek do szkoły podstawowej chodził w Pęcławicach. - *Wtedy nie mieliśmy lekcji w jednym budynku, tylko w jednym domu uczyliśmy się fizyki, w innym matematyki. I tak w zależności od nauczanego przedmiotu przemierzaliśmy się po różnych domach na terenie całej wsi. Latem do szkoły chodziłem pieszo, a zimą dziadek wiół mnie na sankach.* Po skończeniu 6 klas rodzice na dalszą edukację wysłali go do Krakowa. Tam skończył szkołę podstawową oraz liceum ogólnokształcące. - *W Krakowie na początku bardzo źle się czułem. Z powodu gwary nie umiałem odezwąć się do kolegów i do nauczycieli. W tamtych czasach język na wsi inaczej wyglądał niż w mieście, zwłaszcza Krakowie – miejscu dla inteligencji. Dodatkowa moja wiedza, która na wsi była duża, tam okazała się mniej niż przeciętna.*

Ale mimo tych przeciwności, właśnie w tym okresie Sadlocha miał pierwszą wystawę. Po liceum zdał egzaminy i dostał się do Akademii Sztuk Pięknych. Szybko odkrył, że socrealizm promowany wtedy na wszelkich tego typu uczelniach w kraju, jest mu obcy i na tyle odpychający, że uciekł do Olsztyna i tam dostał się na studia... rolnicze. Skończył je i zaczął pracować w wyuczonym zawodzie, co nie sprawiło mu żadnych trudności, przecież był chłopem z dziada, pradziada. W 1971 roku wrócił w rodzinne strony i osiadł w Staszowie. I tu w 1979 roku zaprezentował swoją pierwszą dużą wystawę malarstwa i rzeźby. Po niej przyszły kolejne. - *Z okazji 650 – lecia nadania praw miejskich dla Szydłowa wspólnie z ojcem i bratem zrobiliśmy serię obrazów tematycznych. Były wykonane różną techniką. Zorganizowaliśmy z nich wystawę na całej długości muru, który otacza Szydłów. Czegoś takiego wcześniej nikt nie wykonał. Wrażenie było niesamowite.*

Tu muszę dodać, że brat Władka również maluje, rzeźbi, a z zamiłowa-

nia jest kolekcjonerem sztuki: kolekcjonuje stare obrazy, restauruje stare meble. Razem jeżdżą na plenery malarzkie.

Sadlocha to nie tylko artysta. To również działacz społeczny, animator kultury. - *Wpadłem na pomysł, żeby w siedzibie Staszowskiego Towarzystwa Kulturalnego powstało muzeum. Prezes tego Towarzystwa zgodził się więc zacząłem przygotowywać prace pod wystawę stałą: oprawiałem obrazy, przygotowywałem rzeźby do ekspozycji, wykonałem stelaże, zrobiłem scenariusz całej wystawy. Przez lata był kustoszem Muzeum Ziemi Staszowskiej i oprowadzał po nim zwiedzających.*

Maczał również palce w powstawaniu Muzeum Czarnych Chmur w Rytwianach (tam nakręcono kilka odcinków tego kultowego serialu). - *Inicjatorem był ksiądz Wiesław Kowalewski. Kiedy zbliżała się 40. rocznica kręcenia serialu wpadł na pomysł, aby plastycy ze Stowarzyszenia Artystów Plastyków Świętokrzyskich wykonali po kilka prac do muzeum. Odwzorowaliśmy postaci bohaterów serialu w rzeczywistych rozmiarach. W tym roku, w związku z 400-leciem powstania klasztoru, odrestaurowałem dwie rzeźby z 1748 roku, które znajdują się przed wejściem do klasztoru.*

Klasztor w Rytwianach to nie jedyny obiekt sakralny, który upiększał. Swego czasu przejeżdżał przez Raclawice, kiedy budowany był kościół. - *Zapropnowałem księdzu wykonanie kutej bramy. A że nie miałem kuźni, to korzystałem z tej w Klimontowie przy szkole. Zajęło mi to pół roku. Proboszcz docenił pracę podwójnym wynagrodzeniem.*

Ksiądz z Annapola zaproponował mu zaprojektowanie ołtarza. Powstała prześliczna praca z marmuru kararyjskiego, na tyle udana, że projekt był powielany w innych kościołach.

Swego czasu zajmował się wstrojem wewnątrz kościoła w Kargowie. - *Zrobiłem na ścianach dwa potężne, kilkumetrowej wysokości portrety Władysława I Świętego króla Węgier oraz*

patrona kierowców Świętego Krzysztofa. Ksiądz poprosił mnie, abym zmienił istniejące w kościele postacie aniołów. Przerobiłem je na atrakcyjne, wysokie anielice z głębokimi dekoltyami. Księdzu się bardzo spodobały, jednak tuż przed zakończeniem prac poprosił mnie, żeby dekolty zastąpił bluzkami z koronki kończącymi się pod samą szyją. Zdziwiony zapytałem, dlaczego, przecież się księdzu bardzo spodobały? A on mi powiedział: "Te moje dewoty żyć mi nie dają. Chcą zasłonić dekolty". No to musiałem je trochę ubrać.

W Kurozwałkach stoi duży pomnik jego autorstwa przedstawiający żołnierza. Podczas pracy przy tym monumencie został zaczepiony przez dzieci, które zapytały, czy ten wojak będzie strzelał z tego karabinu, co go ma w ręce?

Władek Sadlocha bez przerwy tworzy, bez przerwy poszukuje. Nie widać po nim tych 75 lat, które we wrześnie będzie kończył. Widać zapał, a i pewien niepokój. Nie strach, ale emocje towarzyszące poznawaniu przyszłości, odkrywaniu przeszłości i umiejscawianiu tego w teraźniejszości. Także pewnego rodzaju niespełnienie. - *Cały czas myślę jak to zrobić, żeby stworzyć coś, co by mi odpowiadało w całości. Sztuka jest trudna. Dotykam wielu jej gatunków. W każdym próbuję się znaleźć. Moją ulubioną techniką jest malarstwo olejne, z kolei nie potrafię znaleźć się w akrylu, ta technika według mnie pasuje do bardziej nowoczesnego stylu. Czuję taki niedosyt. Mam wrażenie, że to, co chcę zrobić, jest jeszcze przede mną.*

Ciąg dalszy nastąpi. Kiedyś. Może Władek stworzy to, co go zadowoli. Ma przecież czas.

Dariusz Detka

Zdobądź atrakcyjny zawód

Zarówno do młodzieży, jak i do dorosłych kierują swoją ofertę Centra Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy oraz w Skarżysku-Kamiennej, które są placówkami Samorządu Województwa Świętokrzyskiego. Działające w ramach CKZiU Szkoły Policealne oferują bezpłatną naukę, jest też bogata oferta kursów, które w krótkim czasie pozwalają zdobyć nowe kwalifikacje. Trwa nabór na rok szkolny 2017/2018.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy

W ramach Policealnej Szkoły Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy (szkole dla młodzieży) planowany jest nabór na następujące kierunki:

- Technik elektroradiolog (2,5 roku)
- Technik masażysta (2 lata)
- Technik farmaceutyczny (2 lata)

W ramach Policealnej Szkoły dla Dorosłych:

- Terapeuta zajęciowy (2 lata)
- Technik usług kosmetycznych (2 lata)
- Opiekun medyczny (1 rok)
- Technik bezpieczeństwa i higieny pracy (1,5 roku)
- Technik sterylizacji medycznej (1 rok)
- Opiekunka środowiskowa (1 rok)

By skorzystać z oferty szkoły policealnej trzeba mieć świadectwo ukończenia szkoły średniej, ale nie jest wymagana matura. Więcej informacji o szkole i o warunkach zapisów pod numerem telefonu 41-311-46-80 lub na stronie internetowej szkoły www.szkoła-medyczna.com.pl

Kursy

Trwa nabór na następujące kursy:

- Rejestratorka medyczna (100 godzin); kurs przygotowuje do kompleksowej obsługi rejestracji pacjentów instytucji medycznych, prowadzenia ich dokumentacji, wykonywania rozliczeń i kalkulacji finansowych usług medycznych itp.

Pracownia masażu w CKZiU w Morawicy

- Kurs masażu klasycznego (75 godzin); dedykowany osobom, które nie zdobyły jeszcze doświadczenia w zakresie masażu, jak również tym, którzy chcą poszerzyć swoje kwalifikacje zawodowe (np. kosmetyczki, trenerzy, opiekunowie osób starszych); kurs będzie również doskonałym przygotowaniem dla tych, którzy mają w rodzinie osobę niepełnosprawną lub chcą ulżyć w dolegliwościach bólowych czy zrelaksować domowników, znajomych poprzez profesjonalnie wykonany zabieg masażu.

- Kurs masażu bańką chińską (10 godzin) oraz kurs masażu gorącymi kamieniami (12 godzin) skierowane są zarówno do masażystów, kosmetyczek, osób związanych z odnową biologiczną, jak i osób zainteresowanych poszerzeniem swojej wiedzy w tym zakresie.

- Kurs makijażu i wizażu (60 godzin) obejmuje podstawową wiedzę m. in. o zasadach BHP pracy wizażysty, o określaniu typów urody; kursanci uczą się także wykonywania makijażu korekcyjnego, dziennego, wieczorowego i ślubnego.

- Kurs kwalifikacyjny technik archiwista planowany jest w formie zaocznej, co pozwoli również osobom czynnym zawodowo uzyskać dodatkowe kwalifikacje. W czasie nauki słuchacze mogą przystępować do organizowanych przez OKE egzaminów potwierdzających kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie: organizacja i prowadzenie archiwum oraz opracowywanie materiałów archiwalnych, będą również odbywać praktyki zawodowe.

- Podstawowy kurs świadczenia opieki środowiskowej (40 godzin) jest skierowany do osób planujących zajmować się opieką nad osobami starszymi, przewlekle chorymi, niesamodzielnymi. Przy zapisie na ten kurs oprócz pełnoletności kandydata nie jest wymagane wykształcenie średnie.

Zajęcia praktyczne odbywają się w nowoczesnie wyposażonych pracowniach CKZiU. Kursy uruchamiane są po zebraniu liczby chętnych wymaganej do stworzenia grupy. Szczegółowe informacje na temat programu kursów, odpłatności, a także

formularze zgłoszeniowe – dostępne są na stronie internetowej szkoły <http://www.szkoła-medyczna.com.pl/kursy>. Adres placówki: ul. Kielecka 7, 26-026 Morawica, tel. 41 311-46-80.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku-Kamiennej

Policealna dla młodzieży proponuje kształcenie na następujących kierunkach:

- Opiekun w domu pomocy społecznej
- Opiekunka dziecięca
- Technik elektroradiolog
- Technik farmaceutyczny
- Technik masażysta
- Technik sterylizacji medycznej
- Technik usług kosmetycznych
- Terapeuta zajęciowy.

W Szkole Policealnej dla Dorosłych uruchomiony będzie kierunek Opiekun medyczny.

W Kolegium Pracowników Służb Społecznych będzie można kształcić się na Pracownika socjalnego i Asystenta rodziny.

Kursy zawodowe:

- Rejestratorka medyczna
- Asystent osoby niepełnosprawnej
- Florysta
- Opiekun medyczny
- Opiekunka środowiskowa
- Technik analityk.

Dokumenty można składać w sekretariacie szkoły. Dany kierunek uruchamiany jest na początku semestru po zebraniu ustawowo określonej minimalnej liczby kandydatów. Kursy uruchamiane są przez cały rok po zgłoszeniu wymaganej minimalnej liczby osób.

Więcej informacji o ofercie szkoły, warunkach przyjęcia oraz wzory dokumentów aplikacyjnych – na stronie internetowej placówki www.ckziu.pl.

Adres: ul. Legionów 124, 26-110 Skarżysko-Kamienna, tel. 41 253 19 46.

J.M.

– Wiąta, wio, łatwo powiedzieć...

– Do Stefana Karwowskiego? Jest tam.

– Gratuluję awansu pani general!

– Panowie, technika jest najważniejsza! Proszę pamiętać: lopatę zawsze wbijamy prawą nogą!

W zdrowym ciele zdrowy duch - to zapewni tylko ruch!

- Mleko, widzi pan, ma najszybszy transport. Inaczej się zsiada.

„Wsiąść do pociągu byle jakiego,
nie dbać o bagaż, nie dbać o bilet...”

„Od piwnicy aż po dach niech radośnie rośnie gmach!”

Publikujemy kolejne zdjęcie miejsca położonego w województwie świętokrzyskim wykonane z „lotu ptaka”. Państwa zadaniem jest odgadnięcie, co to za miejsce i w jakiej miejscowości się znajduje. Odpowiedzi prosimy nadsyłać listownie na adres redakcji do **15 września br.** Wśród czytelników, którzy prawidłowo rozwiążą naszą zagadkę, rozlosujemy nagrodę. Mito nam poinformować, że upominek za poprawną odpowiedź dotyczącą fotografii opublikowanej na ostatniej stronie „Naszego Regionu” nr 6(126)/2017 otrzymuje **pan Sylwester Krzyski** z Kielc. Na zdjęciu znajdował się oczywiście fragment **ruin rezydencji pałacowej Krzyżtopór w Ujeździe, gm. Iwaniska**. Prosimy Pana o kontakt z redakcją (nr tel. 41 248 18 20, wew. 406) w sprawie odbioru nagrody.

Fot. Szymon Pawlak